

בעזהשי"ת

מִיָּמֵי עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב-אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָה
סְטְרִיקוֹב

קובץ דברי תורה

עצה ותבונה

דברי תורה

מב"ק מרז אדמו"ר זצלה"ה

'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מב"ק מרז אדמו"ר שליט"א

'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת
כי תבוא
תשפ"ג

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

לזכר עולם יהיה צדיק

כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם אביגדור נחום זצלה"ה
בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב יצחק דן זצלה"ה הי"ד

ט"ז אלול תשס"א
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

לע"נ

הרה"ח ר' מאיר שלום שטיין זצ"ל
בן הרה"ח ר' צבי זצ"ל
אשר היה דבוק בלו"נ לכ"ק אדמו"ר זצלה"ה
נלב"ע י"ח אלול תשס"א
ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת נכדו הר"ר צבי וייס הי"ו

לתרומות והנצחות:
052-7620204

קובץ ע"א
ערש"ק פר' כי תבוא תשפ"ג

ניתן להאזין לשיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי במערכת 'קול סטריקוב' מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

כי תבוא

פרשת כי תבוא קוראים קודם ראש השנה, והטעם לזה איתא בגמרא (מגילה לא:): "עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עזרת ושצמשה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא אמר רביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה" (וב"ע איך קיימו תקנה זו צמערצה שהיו גומרים את התורה פעם צג' שנים (מגילה כט:)).

ולבאורה עניין זה שצקריאת התוכחות זוכים שתכלה שנה וקללותיה נריך ציחור, שהרי הקללות אינם צאים צחינם, אלא מחמת החטא, וזה תכלית כתיבת התוכחה צתורה שצאה כדי להזהיר את ישראל על העונש העלול לצא צעקצות החטא, ואם חלילה יש סיצה לקיום הקללות, מה תועיל קריאתם להינצל מהם. ואדרצה מסצרא נראה שעל ידי קריאת הקללות יכול להתעורר קטרוג על ראשי עם קודש.

ויש לצאר העניין, וכעין זה איתא בספדה"ק תפארת שלמה (ד"ה יש לחת), עפ"י מה ששנינו (מנחות קי.) "אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז, לו) 'זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם', כל העוסק צתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם", וכן איתא שם "אמר רבי יצחק מאי דכתיב (שם ו, יח) 'זאת תורת החטאת', ו'זאת תורת האשם' (שם ז, א), כל העוסק צתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק צתורת אשם כאילו הקריב אשם". והיינו ששייך לקיים את עניין הקרצנות ע"י לימוד הפרשיות צתורה העוסקים צדינם, וע"ז נאמר (הושע יד, ג, וצרא"י שם) "ונשלמה פרים שפתינו", שהפריס שהיה לנו להקריב נשלם אותם ע"י 'שפתינו', היינו ע"י לימוד דיני הקרצנות, שדצר זה נחשב ממש כהקרצה צפועל.

ולאביין עד כמה הדצרים מגיעים, הנה מלאנו שדנו בפוסקים (ראה ט"ז

א"ח ס"א ח סק"ז) אם אפשר לומר אחר קריאת פרשת מטות בשחרית "יהי רצון שאם נתחייבתי מטות שתהא אמירה זו מרוצה לפניך כאילו הקרבתי מטות", וטעם המונעים מלומר זאת, כיוון שאין מטות בזה נדצה וא"כ גם על נד הספק אין לומר זאת שהרי בכל אופן הקריאה הזאת כבר נעשית כמשפט החטאת ככל פרטיה.

ולדרבינו למדנו שאמירה זו שאומרים אחר קריאת הפרשה "יהי רצון כאילו הקרבתי" אין זו תחינה ותפילה גרידא, אלא שמחשיבים לקריאת הפרשה כהקריב בפועל ממש ולכן על קרבנות שאינם באים נדצה אין לומר 'כאילו הקרבתי', ואף על נד הספק.

ובן חזינן מהא דכתב הרמ"א (א"ח ס"א קל"ג ס"ז): "ויש שכתבו ליזהר לומר פטום הקטורת מתוך הכתב, ולא בעל פה, משום שהאמירה במקום הקטרה וחיישינן שמא ידלג אחד מסממניה ואמרינן שהוא חייב מיתה אם חיסר אחת מסממניה", וראה עוד שם. ולכאורה הוא דבר פלא שהרי אינו מחסר בקטורת עצמה אלא באמירתה, ואיך יבוא עי"ז למיתה. ובהכרח שהוא ג"כ מלד העניין

האמור שנתחדש בקרבנות שזכה האמירה נחשב כאילו הקריב בפועל, ולכן שייך בזה ג"כ שאם חיסר אחת מסממניה חייב מיתה. ומסתמא כמו כן שייך באמירת הפרשה שאר הבחינות שזפרטי הקרבן כמו פיגול וכיו"צ.

(ויש להסתפק אם דבר זה שייך רק לאחר החורבן כאשר אין שייך כלל להקריב קרבנות, או שהיה ג"כ בזמן המקדש, ופשיטא שאדם שנתחייב קרבן לא היה יכול לפטור עצמו בלימוד הפרשה, אולם עדיין ייתכן שהיה שייך איזה בחינה של הקרבה ע"י הלימוד גם בזמן המקדש, ול"ע).

והנה דבר זה נאמר בקרבנות, אולם שייך בכל שאר המצוות והעניינים, כי בכל מצוה נכלל חלק המעשה הדיבור והמחשבה, ומלכד עצם עשיית המצוה יש ג"כ את חלק הדיבור שבמצוה שאותו מקיימים ע"י לימוד התורה של אותה מצוה (שער הגלגולים הקדמה יא; דרך פקודין הקדמה ד).

וזוהו ג"כ הציאור בעניין קריאת פרשת הקללות כדי לפעול עי"ז שתכלה שנה וקללותיה, כי כמו שמצינו שע"י

תשובה ויגיעו לתקן כל מה שזרין,
וממילא תכלה שנה וקללותיה.

עוד יש לומר צדק דרוש, שהנה כאשר
קוראים פרשת הקללות רואים שכל
זה נתקיים כבר בעם ישראל בכל אורך
הגלות, כי כמה נרות ומלוקות איומות
ונוראות עזרו על ראש צנ"י, וכל הקללות
הללו התרחשו בכל הדורות וגם בדורות
האחרונים. ואנו מבקשים מהקב"ה
שלאחר שהכל כבר נתקיים בנו צוודאי
שאנו נריכים כבר לזכות לתכלה שנה
וקללותיה. וזהו ענין קריאת פרשת
הקללות, שהיא על דרך תפילה שאנו
מתחננים שכבר יכלו כל הקללות שכבר
עזרו על ראשינו ונזכה לגאולה השלימה.

וענין זה שייך מדי שנה בשנה, כי בכל
שנה שעוברת מצינים יותר את
הפשט צעוד פסוק צפרשה, שהרי עוד
נרות קשות ורעות עוברות על צנ"י,
וממילא אנו מבקשים מהקב"ה שלאחר
שכבר נתקיים בנו הכל שנזכה כבר
שתכלה שנה וקללותיה.

לימוד דיני המלוא נחשב כאילו הקריב
קרצן וזוכים עי"ז לכפרה, כמו כן שייך
דבר זה בענין הקללות, שע"י שקוראים
פרשת הקללות נחשב כאילו נתקיימו
הקללות בפועל, ואם חלילה מגיע לצנ"י
עונש ילאו ידי חובתם בקריאה החשובה
כמו הקיום בפועל.

ויש לבאר הענין בתוספת נופך, כי הנה
כל ענין פרשה זו היא כאמור
להזהיר את ישראל מפני החטא
ותולדותיו, וכאשר קוראים פרשה זו
מתעוררים צנ"י לתשובה וליראת שמים,
כל אחד לפום דרגא דיליה, והרי כל
תכלית הקללות הוא כדי לעורר לתשובה,
וכאשר שנים בתשובה ע"י הקריאה
לצדה כבר מגיעים לתכלית של העונש
וכבר אין צורך בו, ונחשב כאילו נתקיימו
בפועל, כי כבר הושגה המטרה
והתכלית. והוא צחינה של המתקת
הדינים צפרשם.

ויש לפרש בזה לשון הגמרא 'עזרא
תיקן', היינו שעזרא נתן תיקון
לצנ"י, שע"י שיקראו פרשה זו יעשו

עומק לב

עניני שבת קודש

'זכר למעשה בראשית' -
'זכר ליציאת מצרים'

במעם מה שנקרא השבת שלפני פסח
"שבת הגדול" (טור או"ח סימן ל),
איתה בשפת אמת (שבת הגדול תרמ"ז) כי
יש שני צחינות צמנוות שבת, האחת
שהיא "זכר למעשה בראשית" כמו
שחומרים בתפילה ובקידוש, והיינו
שתכליתה לחזק את האמונה בצריאה,
וכמו שנאמר בדברות הראשונות (שמות ב,
ח"א) "זכור את יום השבת לקדשו, וגו',
כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת
הארץ את הים ואת כל אשר צם וינח ציוס
השביעי", וכן כתיב (שם לא, טו"ז) "ושמרו
צני ישראל את השבת לעשות את השבת
לדרתם צרית עולם, צני וצין צני ישראל
אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה'
את השמים ואת הארץ וציוס השביעי
שבת וינפס".

והבחינה השנית הוא מה שג"כ חוצה
לומר בקידוש היום (פסחים

ק"ז:), שהשבת היא "זכר ליציאת מצרים",
והיינו לחזק את האמונה ביציאת מצרים,
וזהו הטעם שניתן למנוות שבת בדברות
שניות (דברים ה, יב"ט) "שמור את יום
השבת לקדשו, וגו', וזכרת כי עבד היית
בארץ מצרים וינאך ה' חלקיך משם ציד
חזקה וצורע נטויה על כן נאך ה' חלקיך
לעשות את יום השבת".

והנה עד יציאת מצרים היה שבת רק
החלק של 'זכר למעשה בראשית',
וביציאת מצרים נתרצח ונתגדל עניין
השבת, שיש בו ג"כ את החלק שהוא 'זכר
ליציאת מצרים'. וזהו 'שבת הגדול', שאז
נתגדל עניין השבת.

וצריך להוסיף, שדבר זה ששבת יש
ג"כ עניין נוסף של 'זכר ליציאת
מצרים', רק נתצרה, ולא שנתחדש אז, כי
צמנוות התורה אין חידושים אחר שכבר
ניתנו, אלא שגם החלק של 'זכר ליציאת'
נכלל מאז צמנוות השבת, רק שהיה
בהעלם ואז ינא מן הכח אל הפועל

ה', הכא נמי כוונת הכתוב 'שבת לה' שתהיה השביתה 'לשם ה'.

אמנם ל"ע מה רואים יותר בשבת צראשית שמוכיח משם, והרי בשניהם נאמר אותו לשון ותו לא מידי. עוד ל"צ משמעות עניין זה של 'לשם ה', אם היינו שזריכה כוונה לעשותה לשם ה', הרי קיימא לן (שו"ע או"ח סי' ס ס"ד) בכל המצוות שזריכות כוונה, וצמה נתייחדה מצוות השמיטה יותר משאר מצוות שריצה בה הכתוב להדיח שזריך לעשותה לשם ה'. והרמב"ן האריך צציאור ההשוואה של שבת הארץ לשבת צראשית וכתב ש"עוררו אותנו צקוד גדול מסודות התורה".

ונראה לצאר צדרך הפשוט (כי כידוע כל סוד תחילתו צפשוט), על פי יקוד הב"ח הנודע (או"ח סי' תרכה), הציאור המוג"א (שם) להלכה (וראה משנ"צ שם סק"א), שצאותן המצוות שנתפרש טעמם צתורה להדיח, מלצד מה שזריך לכוון לשם מצוה למאי דקיי"ל שמצוות צריכות כוונה, צריך גם כן לכוון צקיום המצוה את הטעם, וכמו צמצוות סוכה שנאמר בה (לעיל כג, מג) "למען ידעו

[והוסיף, שזהו עפ"י מה צציאר פעם, וייתכן שכוונתו למה שאמר (ראה 'עומק לצ' צראשית תשפ"ג) צציאור דצרי רש"י צתחילת צראשית ש"לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החדש הזה לכס', שהיא מצוה ראשונה שנלטוו ישראל, ומה טעם פתח צצראשית, משום 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'", שהקושיא הוא שהיה צריך להתחיל ציקוד האמונה העולה מיציאת מצרים שהיא ההשגחה הפרטית והמיוחדת על צנ"י, והתירוץ הוא שגם צמעשה צראשית רואים עניין זה, כי העולם נצרא "צצציל ישראל שנקראו ראשית" (רש"י צראשית שם), יעו"ש צהרצבה. וא"כ שפיר נכלל צחינת 'זכר ליציאת מצרים' צצחינת 'זכר למעשה צראשית'].

כוונת הטעם היא חלק מן המצווה

ושבתה הארץ שבת לה' (ויקרא כה, צ). וברש"י: "'שבת לה', לשם ה' כשם שנאמר צשבת צראשית". היינו, שצשבת צראשית נאמר (שמות כ, י) "ויום השביעי שבת לה' חלקיך", ופירושו 'לשם

דרתיכם כי צסקות הושצתי את צני ישראל צהוליא אותם מארץ מנרים", שרריך לכוון צעת קיום מנוות סוכה שהיא לזכר יליאת מנרים, וכן צמנוות יליית, שנאמר צה (צמדצד טו, מ) "למען תזכרו ועשיתם את כל מנוותי", נריך לכוון צה שהיא כדי שנזכור כל מנוות ה' לעשותם, וכן צמנוות תפילין דכתיב צה (שמות יג, ט) "למען תהיה תורת ה' צפיק", שיש לכוון תכלית המנווה שהיא כדי שנזכור יליאת מנרים שהיא מורה על יחודו ואשר לו הכח והממשלה וכו'. ולכן ציאר המזור צמנוות אלו (שס; סי' ח; סי' כה) את טעמם הפשוט כנ"ל, אף שדרכו רק להורות ולפסוק ולא לפרש את המקראות, כי ידיעת הטעם צמנוות אלו נלרכת לעיקר קיום המנווה.

ובוונה זו שונה צמהותה מכוונת המנוות דעלמא, ששם הכוונה היא פרט נוסף מחוץ לעצם מעשה המנווה, שרריך לעשותה צכוונה, אצל כוונת הטעם צמנוות אלו היא חלק ממעשה המנווה עצמה, שכך היא אופן עשייתה, צמעשה וצכוונה יחדיו.

והנה גם צמנוות השצת פירשה התורה את טעם המנווה שהיא זכר

למעשה צראשית, וכדכתיב (שמות כ, יא) "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר צם וינח ציום השציעי", והתכלית צזה שיצוא האדם לאמונה שהקצ"ה צרא את העולם צששת ימים ונח ציום השצת. וכיוון שטעם זה נתפרש צתורה, נריך לכוון כוונה זו צקיום המנווה לשיטת הצ"ת.

ובאמור שכוונה זו היא מגוף מעשה המנווה, וכן מפורש ציותר צמנוות השצת (שס לא, טז"ז) "ושמרו צני ישראל את השצת לעשות את השצת לדרתם צרית עולם, ציני וצין צני ישראל את הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וציום השציעי שצת וינפש", הרי שכל מהות השציתה זהו מה שהיא את לצריאת העולם. וכן שנינו (שצת קיט:): "כל המתפלל צערצ שצת ואומר 'ויכולו' מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקצ"ה צמעשה צראשית", וזהו משום שאמירת 'ויכולו' היא עדות על צריאת העולם ולכן נריך לאמרה צעמידה וצשניים כדאיתא בראשונים (טור או"ח סי' רסח).

ומלבד הכוונה של 'זכר למעשה צראשית', השצת היא גם כן

היינו לחזק את האמונה שהקב"ה הוא
 בורא העולם קונה שמים וארץ, כי על ידי
 השמיטה זוכרים שלו יתצרך הארץ ואינה
 שייכת לצני אדם (ראה ספר המינוך מנחה פד).
 וצא הכתוב ללמדנו שכוונה זו נדרשת
 בקיום המנחה כמו צעצת צראשית.

סגולת השבת ליראת שמים

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל
 מעמך כי אם ליראה את ה'
 אלקיך (דברים י, יב). ואמרו ע"ז בגמרא
 (מגילה כה:) "מכלל דיראה מילתא זוטרתא
 היא אין לגבי משה רבינו מילתא זוטרתא
 היא". וידועה התמיהה שהרי משה
 רבינו דיבר אל כל ישראל ולגבם אין
 היראה מילתא זוטרתא.

והביאור צוה, שכאשר היו בני ישראל
 עם משה רבינו, אזי כמו
 שאללו היראה היא מילתא זוטרתא, גם
 כל בני ישראל זכו על ידו ליראת שמים
 בניקל. וזהו 'לגבי משה מילתא זוטרתא',
 היינו כאשר בני ישראל הם יחד עם משה
 זהו אכן מילתא זוטרתא לקנות את מידת
 היראה.

'זכר ליציאת מצרים', שתכליתו ג"כ לחזק
 את האמונה שהקב"ה בהשגחתו
 ובהנהגתו. וגם כוונה זו נלמדת לעיקר
 קיום המנחה, שגם טעם זה נתפרש
 להדיא בקרא, ומפורש גם שצריך לזכור
 זאת, וכמו שנאמר (דברים ה, טו) "וזכרת
 כי עבד היית בארץ מצרים ויאלץ ה'
 חלקיך משם ציד חזקה וזרע נטויה, על
 כן נזך ה' חלקיך לעשות את יום השבת".
 וכן אומרים בקידוש "זכר ליציאת
 מצרים".

וזהו שנתחדש במיוחד במנחות שבת
 שהיא צריכה להיות 'שבת לה',
 לשם ה', היינו שלא די בכוונה בעלמא
 לשם מנחה כמו בשאר כל המנחות, אלא
 צריך לכוון את טעם המנחה, שהיא כדי
 לחזק את האמונה בה', שהוא בורא עולם
 ומנהיגו, וכוונה זו היא חלק מעצם קיום
 המנחה.

ועל דרך זה נאמר גם במנחות שציתת
 הארץ 'שבת לה', ופירושו 'כשם
 שנאמר צעצת צראשית', ששם נתפרש
 בקרא להדיא טעם השציתה שהוא לזכר
 יציאת מצרים כנ"ל, והכא נמי הכוונה
 שתהיה השציתה עם כוונה 'לשם ה',

אמנם כל זה בחיי משה רבינו, אבל מה נעשה כעת שאין לנו 'לגבי משה'. אכן כבר דרשו חז"ל (מנחות מג:): על פסוק זה "חייב אדם לצרף מלה ברכות בכל יום שנאמר 'ועתה ישראל מה ה' חלקיך שואל מעמך'" ("מה ה' חלקיך וגו', קרי ציה מלה", רש"י), וצכמה מקומות (רי"ף ורא"ש סוף ברכות) איתא הגירסא "אל תקרי מה אלא מלה". והוא תמוה למה לא לקרות 'מה', ומהיכי תיתי לשנות הקריאה. אלא הפירוש הוא, 'אל תקרי מה', שאי אפשר לזכות ל'מה ה' שואל מעמך', 'אלא', רק ע"י 'מלה' ברכות (ועד"ז איתא ציטטת ישראל צפרשתן אות ב).

והנה ציוס שב"ק אין די בכל הברכות הקבועות להגיע למנין מלה ברכות כמו צימות החול, ואף דאיתא (שו"ע או"ח סימן רל ס"א) שצריך להרבות צפירות ומגדים וכו' כדי להשלים מנין

המלה ברכות, מ"מ לא תיקנו צעיקר התקנה שיהיו מלה ברכות גם בשבת^א. וטעמא צעי.

ונראה, דכיוון דתקנת מלה ברכות הוא כדי שיוכלו להגיע ליראת שמים, וצלי זה אי אפשר לזכות לזה, הנה כל זה הוא צימות החול, אבל בשבת אין צריך לזה, כי שבת גופא מציאה ליראה, וכמו שאמרו חז"ל (ירושלמי דמאי ד, א) "עם הארץ אימת שבת עליו", אשר לכן נאמן על המעשר אף שאינו נאמן בשאר ימי השבוע. נמלא כי גם פשוטי העם יש להם יראת שמים ציוס השבת. ולכן לא תיקנו מעיקרא מלה ברכות ליוס השבת, כי צלחו הכי אפשר להגיע ליראה.

ובזה מצואר ג"כ מה שאומרים בצרכת מעין שבע "לפניו נעבוד ציראה ופחד", והנה לכאורה אין כאו"א עומד צמדרגה זו של עצודת ה' ציראה ופחד. והנה חלק זה מכוון כנגד צרכת רלה,

(א) היינו כי תקנת מלה ברכות הוא שתיקנו אז את כל אותם הברכות הקבועות הנאמרות בסדר היום, וכלשון רב נטרונאי גאון המובא בטור (סימן מו) שלכן תקנו חכמים אלו הברכות על סדר העולם והנהגתו להשלים מלה ברכות בכל יום. ולכן מקשה מדוע בשבת לא תיקנו ברכות נוספות כדי להשלים למנין המלה ברכות.

וראה מחזיק ברכה (סימן רצ ס"ק א) שנקט שאין חובה בשבת להשלים למלה ברכות אלא הוא ממידת חסידות, וראה שדי חמד (מערכת ח כלל לד).

ובריש"י: "שמור", וצראשונות (שמות כ, ח) הוא אומר 'זכור', שניהם צדצור אחד וצתיצה אחת נאמרו, וצשמיעה אחת נשמעו". וכן איתא בגמרא (ר"ה כו.): "זכור ושמור צדיצור אחד נאמרו מה שאין הפה יכולה לדצר ואין האוזן יכולה לשמוע".

ויש לדעת למה דווקא מצוות השצת נאמרה צאופן כזה נסי למעלה מדרך הטבע, וי"ל דהנה ידוע שקיום מצוות השצת כדצעי, היינו להישמר מכל שמץ איסור מלאכה, הוא דצר קשה עד למאוד, כי יש ל"ט מלאכות ותולדותיהן המרוצים, ועוד הוסיפו עליהם חכמים כהנה וכהנה איסורים מדצריהם, וצכל איסור יש פרטים רצים, וצכל פסיעה עלולים להיכשל צאיזה איסור או דקדוק דין. ועד כדי כך דאיתא בספרים שצדרך הטבע לא ימלט האדם מלעצור על איסור כל שהוא צשצת אם לא ישצ צטל צלא לזוז ממקומו צמשך כל היום.

ועד"ז כתצ המשנה ברורה צהקדמתו לחלק ג' וז"ל: "ומי שלא למד יוכל צנקל להכשל צהן שנמצא צכל אחד כמה פרטי הלכות שנוגע צאסור דאורייתא וצפרט צעניין צשול ושהיה

שסם מתפללים על "והשצ את העצודה לדציר ציתך", ושס ישיגו כולם את היראה השלימה, וכמו שאומרים צצרכה זו "ושס נעצדך ציראה כימי עולם", ומסיימים "שאותך לצדך ציראה נעצוד".

אבל צשצת אין זה צדרך צקשה ותקווה, אלא אנו אומרים שנעצוד ציראה ופחד. וציאור הדצר ע"ד האמור, כי צשצת כולם זוכים ליראה, אף פשוטי העם, וממילא כאו"א שייך לעצודה צדרגה כזו של יראה ופחד.

והנה צרכת מעין שצע נתקנה משום העם שצשדות המתאחרים לצא לצית הכנסת (ראה שצת כד: וצרש"י שס וצר"ן פסחים קא.), והיינו האנשים הפשוטים ונחותי המדרגה, ולהם נתקן צרכת מעין שצע, כי צשצת יש תיקון גם לנפשות נמוכות אלו, שגם הם יהיו צדרגת 'לפניו נעצוד ציראה ופחד'.

הבחה העליון הניתן
לשמור שבת כהלכתה

שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך (דברים ה, יצ).

והטמנה הוא הלכתא רבתי מאוד צהרצה
 חלוקי דיניס הנוגע למעשה. וכזר העיד
 צנו הגאון בע"א אורים ותמים בספרו
 יערת הדבש, כי אי אפשר כלל
 צמליאות שינצל מאסור שצת אס לא ילמד
 כל הדיניס על צוריס היטצ היטצ".

וזה עומק המכוון צדצרי חז"ל (שצת
 קיט:) "שני מלאכי השרת מלוין לו
 לאדם צערצ שצת מצית הכנסת לציתו
 אחד טוב ואחד רע וכשצא לציתו ומלא
 נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מולעת
 מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשצת
 אחרת כך ומלאך רע עונה אמן צעל
 כרחו ואס לאו מלאך רע אומר יהי רצון
 שתהא לשצת אחרת כך ומלאך טוב עונה
 אמן צעל כרחו". דהא דצעינן לצרכתס
 של מלאכי השרת, היינו כי צאמת כדי
 לקיים את מצוות השצת כדצעי אי אפשר
 צלעדי עזרה וקיוע מן השמים.

מצעתה יש לומר שלכן נאמרה מצוות
 השצת צדרך נס, להורות לצנ"י
 שלא שייך לקיים מצוה זו כדצעי, לכל
 פרטיה והלכותיה, צדרך הטצע,
 ומוכרחיס להגיע לקיוע מן השמייס כדי

לקיים מצוות השצת צשלימות צלי שוס
 שמן וסרך איסור.

וייתבן לצאר צזה עניין הנשמה יתירה
 הניתנת לאדם צשצ"ק כדאיתא
 בגמרא (צילה טו.) "נשמה יתירה נותן
 הקצ"ה צאדם ערצ שצת ולמוצאי שצת
 נוטלין אותה הימנו שנאמר (שמות לא, יז)
 'שצת וינפש' כיון ששצת ווי אצדה נפש".
 שזה עניין תוספת קדושה שיש לכל אחד
 ואחד לפוס דרגא דילה שמתרומס
 מדרגתו הרגילה לדרגה מרוממת יותר.

וי"ל שתכלית תוספת קדושה זו היא
 הקיוע מן השמים הניתן לאדם
 כדי שיוכל עי"ז לקיים את מצוות השצת
 כדצעי, אשר צלי זה לא יוכל להגיע לזה
 צדרך הטצע וכאמור.

ומצעתה ייתכן לומר עוד, שצזה גופא
 שנאמרו שמור וזכור שניהס
 צדיצור אחד, ונמסרה מצוות השצת להס
 צדרך נס, נכללה מתנת הנשמה היתירה
 אשר מכוחה יכול האדם לשמור שצת
 כהלכתה צדרך נס למעלה מדרך הטצע.

השפעת קדושת השב"ק לב"ל השבוע

המנהג לאכול דגים ציזם שבת קודש
(ראה מגן אברהם סי' רמ"ז סק"א),
ובבב"ק (דברי אמת פר' מטות ד"ה עוד
לפסוק וידבר; בני יששכר מאמרי שבת מאמר א'
אוי"א, ועוד) נתנו כמה טעמים לשבת
צמנהג זה, וגם מרן אדמו"ר הרה"ק
מוהרד"ב מביא"ע זי"ע אמר טעם זה
(מגיד דבריו ליעקב פרשת נח או"ג), ונימא גם
אין מילתא.

דאיתא בגמרא (חולין סו.): "וצדגים כל
שיש לו סנפיר וקשקשת, תנו
רבנן אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן
כגון הסולתנית והעפיאן הרי זה מותר,
יש לו עכשיו ועתיד להשירן צטעה
שעולה מן המים כגון אקונס ואפונס
כספתיאס ואכספטיאס ואטונס הרי זה
מותר". ורש"י הביא דין זה בפרשת
שמיני עה"פ (יא, יז) "כל אשר אין לו
סנפיר וקשקשת צמיס שקץ הוא לכס",
"כל אשר אין לו' וגו', מה תלמוד לומר,
שיכול אין לי שיהא מותר אלא המעלה
סימנין שלו ליצטעה, השירן צמיס מנין,
תלמוד לומר 'כל אשר אין לו סנפיר

וקשקשת צמיס', הא אס היו לו צמיס אף
על פי שהשירן צעלייתו מותר" (והוא מן
התורת כהנים שמיני פרשה ג). והיינו
דמיירי צמיז דג כזה שמלד טצע צרייתו
אין לו ציצטה סימניס כלל, ומכל מקום
די צצהיותו ציס יש לו סימניס להכשירו.
והנה השבת היא יום של קדושה
וטהרה, וצוודאי שמגיע מזה
השפעה לכל אחד ואחד, וכדאיתא
במשנה (דמאי פ"ד מ"א) "הלוקח פירות
ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח
לעשרן, ושאלו צצת, יאכל על פיו",
וציארן בירושלמי שס "ר' ציצי צצס
רבי חנינא אימת צצת עליו והוא אומר
אמת", וזה מכח השפעת השבת שגס
עמי הארלות יראיס לשקר צו, ולמדנו
שצצת היא זמן שכולס עוליס צמדרגה.
וזהו כי כל עניין השצ"ק היא אות וצריית
לקשר שצין הקצ"ה לישראל, וכמו
שנאמר (שמות לא, יג) "אך את צצתתי
תשמרו כי אות הוא ציני וציניכס
לדרתיכס לדעת כי אני ה' מקדשכס",
ומכח התגלות הקשר העליון הזה זוכיס
כל צני ישראל לעלייה.

אבן היה מקום לטעות שהשפעת השבת
היא רק לזמנה, ועס נחת השבת

מסתלקת ההשפעה ויורדים שוב לאותה מדרגה שהיו זה לפני כן צלי שום רושם מן ההתעלות שזכו לה בשבת, וכמו שמצינו לעניין הנשמה היתירה שאמרו בגמרא (ביצה טו.) "אמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה באלהם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר (שמות שם, יז) 'שבת וינפש', כיון ששבת ווי אצדה נפש". ומשמע צפשוט שלמוצאי שבת לא נשאר שום רושם מהנשמה היתירה ומכל ההתעלות וההתרוממות של השב"ק.

אולם לפי האמת צודאי שאינו כן, כי כל השפעת קדושה וטהרה שישנה אלל האדם משאירה אללו רושם לעולם, אף אחר הסתלקות מקור ההשפעה, והגם שאין רואים זאת, וכן קדושת השבת משפיעה על כל ששת ימי המעשה, וכמאמר הזוה"ק הידוע (שמות פח.) "כל צרכאן דלעילא ותתא ציומא שביעאה תליין".

ומעתה י"ל שלכן נוהגים לאכול דגים בשב"ק, כי בדגים מלאנו עניין זה, שדי להכשיר את הדג אם היו לו סנפיר וקשקשת צמים, ואף אם לאחר

מכן צעלותו ליצשה נשרו ממנו הסימנים, מ"מ כשר הוא, והרי שאם היה צמצם של טהרה, הוא נשאר טהור אף כאשר אין לו את סימני הטהרה. ודבר זה למדוהו ממה שנאמר 'צמים', וזה רומז למקווה מים המטהר, וצדין מקווה מלאנו שגם המים שמלד עצמם אינם יכולים לטהר על ידי חיזורם והשקתם למים כשרים מקבלים ג"כ את כח הטהרה, וה"נ מכת מצב הטהרה שהיה לדג, הוא מקבל טהרה גם לאחר מכן.

ומבילא יכירו וידעו שכן הוא צכל השפעת טהרה וקדושה, שרושם ההשפעה נשאר תמיד גם אחר כלות ההשפעה, וכן לעניין כח השב"ק, שקדושת הנשמה היתירה וכל השפעת הקדושה והטהרה שישנה בשב"ק, שהם משאירים רשימו וכח של קדושה וטהרה גם אחר זאת השבת, לכל ימות החול הצאים אחריה.

כח התורה בשב"ק

עוד יש למנוח צדיני כשרות הדגים רמו למנהג אכילתם בשב"ק, על פי מה

הוא סימן טהרה והוא גורם לדג את טהרתו. מה גם שכל פרט דין צמיה"ק מונח בו סודות ורזי דרזין עד אין סוף, ובשציל זה צוודאי הוורך להיכתב סימן הסנפיר.

וי"ל דזה גופא מונח צמה שתיראו 'יגדיל תורה ויאדיר', היינו שסימן הסנפיר נכתב צמח בשציל חלק התורה והלימוד שיש צזה, שנדע מהו המטהר את הדג, ומפני מה דג זה הוא טהור, וגם בשציל כל הסודות הנכללים צזה.

ועוד י"ל בעניין אחר, עפ"י דברי החיגוך צמלוות צדיקת סימני צהמה וחיה (מנזה קנג), וכן צמלוות צדיקת סימני דגים (מנזה קנה), שמנאם למלוות עשה מיוחדות שנלכווינו לצדוק סימני צהמה וחיה וסימני הדגים כשנרצה לאכול מהם, ונלמד מן הפסוק (ויקרא כ, כה) "והצדלתם צין הצהמה הטהרה לטמאה" וגו' (יעו"ש צדציו), וכתב, שאם עבר עליה ולא צדק אלא שראה צה הסימן האחד וסמך עליו ואכל ממנה, אף על פי שמנא אחר כן שהיתר אכל ציטל עשה זה של צדיקת הסימנין.

דאיתא בגמרא (חולין סו:): "תנן התם כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת, יש לו קשקשת ויש לו סנפיר דג טהור, יש לו סנפיר ואין לו קשקשת דג טמא, מכדי אקשקשת קא סמכינן ליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר, אי כתב רחמנא קשקשת ולא כתב סנפיר הוה אמינא מאי קשקשת סנפיר ואפילו דג טמא, כתב רחמנא סנפיר וקשקשת, והשתא דכתב רחמנא סנפיר וקשקשת ממאי דקשקשת לצושא הוא דכתיב (שמואל א יז, ה) 'ושריון קשקשים הוא לצוש', וליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר, אמר ר' אבהו וכן תנא דצי ר' ישמעאל 'יגדיל תורה ויאדיר' (ישעיה מז, כא). ופירשו התום' שם "יגדיל תורה ויאדיר', הרצה אמר לנו טעמים לידע מהו קשקשת", היינו שנדע צצירור שקשקשת הוא לצוש.

ולבאורה נ"צ מה הקשו דליכתוב רחמנא קשקשת ולא ליכתוב סנפיר, שהרי אף אם למעשה כדי לדעת מהו דג טהור אין נלך סימן הסנפיר, עדיין נלך לכתבו מנד חלק ידיעת התורה, שנדע דצר זה שהסנפיר

שניהם. וי"ל שכל זה נכלל בכוונת הגמ' צמה שאמרו 'יגדיל תורה ויאדיר'^ג.

ועב"פ הנה מלאנו צדגים עניין הגדלת והתרבות התורה, וממילא כאשר האדם אוכל דגים ומגדיל צין הטהור לטמא ע"י הסימנים ויודע מה מכשיר את הדג הרי צוה הוא מחזק ומגדיל את התורה. וי"ל שמטעם זה אוכלים דגים צשצ"ק, שהרי עניין השבת מיישך שייכא לכה התורה, וכמו שהרחיבו בבפ"ה"ק על פי מה דקיי"ל (שבת פו:): שצשצת ניתנה תורה לישראל, והשבת שקולה כנגד כל התורה (ירושלמי נדרים סוף פ"ג), ולכן אוכלים דגים צשצת שעי"ז מגדלים ומחזקים כח התורה, צצחנית 'יגדיל תורה ויאדיר'.

ש'בת ב'ו'ת'שוב

הגה מן הפסוק צפרשת ויקהל (שמות לה, א) "אלה הדברים אשר לווה ה' לעשת אתם" דרשו חז"ל (שבת ע.) את ל"ט מלאכות שבת, 'דברים' משמע תרי, 'הדברים' לרבות חד, הרי שלשה, אלה

ובאבני גזר^ב הוסיף לחדש צמלוא זו עוד, שאפילו צאופן שאפשר להכריע שהמין הזה הוא כשר מצד רוב וכדו', אעפ"כ כאן לא נתיר, והיינו משום שכאן ניתנה מצוה מיוחדת לידע ולהכיר מהו המין הטהור ומהו הטמא על פי סימני הטהרה, ולכן אף אם מצד האיסור של אכילת צעלי חיים טמאים ניתן לסמוך על הרוב ככללי ההוראה והפסק צכל דוכתא, מצד המצוה של 'והצדלתם' אין לסמוך על זה ויש להכיר את סימני הטהרה.

ולפי זה י"ל עוד, שכמו כן נכלל צמלוא זו הצדלה גם חלק זה שצריכים לידע צכל דבר מהו המכשיר והמתיר אותו, וא"כ צוודאי צריך לדעת שמה שהדג כשר הוא גם צגלל הקשקשת וגם צגלל הסנפיר, שזהו מצוות הצדלה שיכיר צדג את שני הסימנים (ואמנם אף אם יראה רק קשקשת יהיה כשר, זהו מכיוון שיודע את המציאות שכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ועי"ז נחשב שמכיר את שני הסימנים וצוה מקיים את מצוות 'והצדלתם'), ולכן צריכים להיכתב

(ב) לא מצאנו שם, וראה שו"ת הריב"ש (סי' קצב).

(ג) לא פירש את דבריו, וצ"ב הכוונה.

והנה חורצן ציהמ"ק היה צשורשו מחמת החטאים הללו שנזכרו כאן בתוכחה^ד, והתיקון לחורצן הוא ע"י שמירת שבת, לכן כשהוכיחם משה רבינו על החטאים מיד רמו להם עניין השבת שהוא התיקון לזה, ומיד בתוכחה ניתן העלה לתקן.

שבת היא מלזעוק

ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בבל גבול מצרים (שמות י, יד). וכתב בעל הפזרים: "וינח, צ' צמסורה, 'וינח צכל גבול מצרים', 'וינח ציום השציעי' (לק' כ, יא), מלמד שנה הארצה צשבת. דצר אחר, רמו להא דאיתא בתענית (יט). מתריעין ומתענין על הארצה צחול אצל לא צשבת, וזה שאמר 'וינח צכל גבול מצרים', אפילו אם נח הארצה צכל הגבול, אעפ"כ 'וינח ציום השציעי'".

ויש להמתיק דצרו, על פי מה שהציא בספר שער בת רבים צסס ספר

צגימטריא ל"ו הרי ל"ט (רש"י שם), ובפזרים (נועם אלימלך פרשת דצרים ד"ה עוד צפסוק ה"ל אלה) איתא שגס 'אלה הדצרים' האמור צפרשת דצרים (א, א) "אלה הדצרים אשר דצר משה" רומו לשבת.

ויש לצאר שייכות עניין שבת לפסוק זה, כי הנה שבת הוא זמן תשובה, כדאיתא בפזרים (סידורו של שבת שורש הראשון) דשבת ר"ת ש'צת צ'ו ת'שוב. וממילא הוא זמן שיהודי שומע מוסר ומקבל תוכחה. ולכן נרמו השבת צתוכחה.

עוד י"ל, דהנה פרשת דצרים קוראים תמיד צשבת חזון, והגאולה תלויה צשמירת שבת, כדאיתא בגמרא (שבת קיח:): "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים", ובירושלמי (תענית פ"ג ה"א) איתא "אילו היו ישראל משמרין שבת אחת כתיקנה מיד צן דוד צא". ולכן נרמו כאן שבת, כי צזה תלוי הגאולה אשר אליה אנו מצפים צימים אלו.

ד) לא מצאנו מקור ליסוד זה. ואולי הכוונה לתוכחה בהמשך הפרשה על עוון המרגלים, שע"ז איתא בגמרא (תענית כט). "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו" (במדבר יד, א) אמר רבה אמר רבי יוחנן אותו היום תשעה באב היה, אמר הקב"ה הן בכו בכיה של חנם ואני אקבע להם בכיה לדורות". ועצ"ע.

זועקין בשבת על החולה יהיה לו מניעה בשבת שלא יצא לידי רפואה כמו בחול שיכול להתפלל על רפואה, על כן אמר 'רפואה קרוצה לזא' והכוונה בשבת בלא תפלה כמו בתפלת חול, ור"מ הוסיף על דרך זה, כי גם שלא הותר להתפלל על כך בשבת 'יכולה היא שתרחס' בלא תפלה.

והעניין, כי מדובר באדם כזה שיש לאסור עליו לזעוק ולהתפלל על החולה, היינו שצלאו הכי היה מתפלל, שמאמין בכח התפילה להחיש ישועה, ומרגיש צנפשו לורך ורלון להתפלל, ומכל מקום הוא מונע את עצמו מלזעוק בשביל כבוד שבת. ונמצא שזוה שגמנע מלהתפלל הוא מקיים כבוד שבת בשב ואל תעשה, ולכן הרפואה קרוצה לזא מכח השבת אף בלא תפילה, כי בקיום כבוד שבת הוא מעורר כח וסגולת השבת. וזהו שפירש"י על דברי ר"מ 'יכולה היא שתרחס', "אם תכדוה מלהצטער זה", והכוונה למניעת הזעקה והתפילה גופא שזהו כדי שלא יצטער בשבת, וזוה מקיים כבוד שבת כאמור, שעי"ז מתעוררת סגולת השבת להמשיך רפואה וישועה.

בנפי נשרים שמכת ארצה הייתה גם בארץ גושן, מקום מושב בני ישראל, שלא כשאר המכות שלא היו שם. והיינו כי בזמן קרוז היו עתידים ישראל לנאת משם ולא יישאר עמלם ויגיעם, התבואות שזרעו והפירות שנטעו, לשונאיהם שלא עמלו בהם. ופירש בזה כפל הלשון בכתוב כאן, 'ויעל הארצה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים', להורות שהארצה היה בכל ארץ מצרים כולה, אף בארץ גושן. ולפי זה י"ל שפיר שגרמו כאן, שהיה הארצה במקום בני ישראל, שלא יתריעו על הארצה בשבת.

והנה מה שאין מתריעין בשבת, ורק צפיקוח נפש מותר לזעוק, הוא משום כבוד ועונג שבת, שלא יזכרו את העניינים המצעים וישכחו מכל לרה ויגון. ובעניין זה איתא בגמרא (שבת יב.) "הנכנס לבקר את החולה אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרוצה לזא, ור' מאיר אומר יכולה היא שתרחס", וציאר הבודהרש"א בחידושי אגדות, דהיינו משום שלא התירו לזעוק בשבת על החולה, וכמו שאמרו בגמרא לק' (ע"ב) שבקושי התירו אפילו לבקר את החולה והטעם שמה יזעוק עליו. ועל זה אמר 'רפואה קרוצה לזא', שהרי אם אין

דולה התבונה

קריאת שמע בקול רם הכנה לתפילת שמו"ע בלחש

שולחן הטהור ליל שב"ק פרשת כי תבא,

ט"ז אלול - יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, תשס"ט

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך וגו' (כו, ה), ופירש רש"י: "וענית", לשון הרמת קול".
 ובישמח ישראל (אות א) הביא בשם אביו מרן אדמו"ר הזקן מאלכסנדר זי"ע
 לרמז בזה מאמר חז"ל בטעם אמירת פסוקי מלכויות זכרונות שופרות, שאמרו (ר"ה טו).
 "אמרו לפני בראש השנה מלכויות זכרונות ושופרות, מלכויות כדי שתמליכוני עליכם,
 זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, וכמה בשופר". ומבואר שעל ידי השופר
 ממליכים את השי"ת ומעלים לפניו זכרון בני ישראל. וזהו 'הרמת קול', היינו בקול שופר,
 שעיי"ז 'ואמרת לפני ה' אלקיך', שתוכל לומר לפניו מלכויות זכרונות להמליכו ולהעלות
 זיכרוניכם לטובה, ומבאר באריכות איך הוא זה שע"י השופר אפשר לומר לפני ה'
 מלכויות זכרונות, יעו"ש.

וי"ל בזה, דהנה בפופקים מבואר חילוק בין תפילה לקריאת שמע, דלגבי קריאת שמע
 איתא (טור ושו"ע סא, ד) שנוהגין לקרות פסוק ראשון 'שמע ישראל ה"א ה"א אחד'
 בקול רם כדי לעורר הכוונה. ולעומת זאת בתפילת שמונה עשרה קיי"ל (נרכות לא, שו"ע
 קא, ב) שאסור להגביה קולו בתפלתו, וצריך להתפלל בלחש דווקא.

וביאור החילוק בזה הוא פשוט, שהנה הטעם שאין להגביה קולו בתפילתו הוא כמו
 שאמרו בגמרא (סס נד): "המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה המגביה
 קולו בתפלתו הרי זה מנביאי השקר", היינו כי דרך נביאי הבעל היה לקרוא לאליליהם
 בקול וכדכתיב (מלכים א ית, כח) "ויקראו בקול גדול", אולי אז ישמע ויענה להם, וה"נ

המשמיע קולו בתפילתו מראה כאילו חושב שהקב"ה אינו שומע לתפילת לחש, ולכן הוא מקטני אמנה ואוחז במעשיהם של נביאי השקר, ובאמת הוא יתברך שומע תפילת כל פה ואף האמורה בלחש.

ובל זה בתפילת שמונה עשרה שהוא כעומד לפני המלך ומדבר לפניו, אבל קריאת שמע אינה כלל אמירה ודיבור לפני ה', אלא שחוזרים על מה שאמר לנו משה רבינו ע"ה (דברים ו, ד) "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", ללמדנו האמונה במציאות ה' ובייחודו ובאחדותו, וכמו כן אנו אומרים זאת בכל יום לברר לעצמנו האמת הזו שאנו צריכים לידע שה' אלוקינו אחד וממילא עלינו לקבל עול מלכותו.

והנה בעולם הזה יש כוחות הרע המסתירים ומעלימים את האמת וכופרים בה, ועלינו להתגבר על החושך וההסתר הזה שיש על האמת והאמונה, ולכן אנו קוראים בקול גדול ובצעקה 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', כדי לסתום את פי דוברי שקר, ולהשריש את האמונה בחזקה ובתוקף בלבנו.

והנה קריאת שמע הוא לפני התפילה, והיינו כי זהו ההכנה להתפלל לפני ה', על ידי שאנו מחזקים בנפשנו האמת הזו שה' אחד, שאז באים לתפילת שמו"ע עם הכוונה וההרגשה הראויה של עומד לפני המלך, ואפשר לדבר ולהתפלל לפניו. ונמצא שדווקא הקר"ש בקול שמגביר האמונה הוא המסייע לתפלת הלחש שתהיה כראוי.

ויובן בזה המנהג בהרבה מקהילות החסידים שנהגו להרים הקול גם באמירת פסוקי דזמרה, אף שבפוסקים לא נזכר עניין הרמת הקול רק בקר"ש לבד, ואדרבה יש שכתבו (ראה משנ"צ קא, ז) שגם פסוקי דזמרה אין לומר בקול רם.

אכן הביאור במנהג זה, שכיוון שבעוונותינו נאטם ליבנו עד מאוד באורך הגלות ובכובדו, ממילא אין די רק בקר"ש לבד כדי ליטע בנו האמונה, וצריך להרים הקול בחזקה גם בפסוקי דזמרה ליטע בנו אהבתו ויראתו שלזה באים ע"י ההתבוננות בגדלות ה' שזהו תוכן כל המזמורים, ועי"ז נוכל להתפלל תפילת לחש כדבעי, וא"כ פסוקי דזמרה שווה אצלנו לקר"ש ושפיר ראוי לאומרם בקול רם.

וכבר כתב הרמב"ן בסוף פרשת בא וז"ל: "וכוונת רוממות הקול בתפלות וכוונת בתי הכנסיות וזכות תפלת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו ויודו לא-ל שבראם והמציאם ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו, וזו כוונתם כמה שאמרו ז"ל (ירושלמי מענייט ב, ה) "ויקראו אל אלקים בחזקה" (יונה ג, ט), מכאן אתה למד שתפלה צריכה קול, חציפא נצח לבישא".

ותמיד חשבתי שתפילה בקול מבטל הקטרוגים דהיינו 'בישא', ועל פי האמור נראה שהכוונה שאנו מנצחים את כח הכפירה והשקר שיש בבריאה. והרי וודאי שאין כוונת הרמב"ן לתפילה בלחש, שהרי בה אסור להרים הקול, אלא כוונתו לשאר חלקי התפילה, וא"כ יש מכאן מקור להרמת הקול בפסוקי דזמרה, שבהם באמת מחדירים ומכריזים את אמונת מציאות ה' וגדולתו וממילא באים לאהבתו וליראתו.

והנה בעניין תקיעת שופר איתא ברמב"ם (משנה ג, ד): "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל", וכו'. הרי מבואר שתכלית השופר על האדם ולעורר משנתו ותרדמתו המשכחתו את ה'.

ומעתה מובן שעל ידי 'וענית לשון הרמת קול' בדייקא, דהיינו השופר כמו שביאר אדמוה"ז מאלכסנדר זי"ע, זוכים ל'אמרו לפני מלכויות', ובדומה להאמור לעניין קר"ש ופסוקי דזמרה שע"י אמירתם בקול רם מתגברים על שכחת האמת, ואז אפשר להתפלל לפני ה', הכי נמי על ידי התקיעה בשופר בקול גדול המעוררת את האדם לזכור האמת והאמונה, אפשר לומר לפני ה' מלכויות וזכרונות.

וכמו לעניין קריאת שמע שקוראים בתחילת כל יום וכל לילה לעורר האמונה על כל היום, כן תקיעת שופר הוא בתחילת השנה, כדי לעורר ולקבוע את האמונה על כל השנה.

ודבר זה מתפרש ג"כ לעניין ביכורים שבו אמור לפי פשוטן של דברים עניין זה של 'וענית לשון הרמת קול'. כי הנה בעניין הקריאה שקוראים בהבאת ביכורים

מבואר ברש"י (פסוק ג) שזהו להודיע "שאינך כפוי טובה", והיינו שיש להודות לה' על כל הטובה שקיבלנו ממנו.

אכן מבואר עוד בספרים הקדושים בכללות עניין הביכורים, שהנה האדם שעבד וחרש וזרע וכו' ובסוף רואה פירותיו, הוא עלול לומר בלבו "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ט, יז), וכלפי זה נצטוונו להביא הביכורים לפני ה' להראות כי באמת "הוא הנתן לך כח לעשות חיל" (שם, יט), והגם שבטבע האדם רואה עצמו עיקר בזה, עליו להכיר האמת שאינו כן אלא הכל מאת ה'.

ולכן נדרש 'וענית לשון הרמת קול', היינו שיצעק האדם אל תוך תוכו את האמת הזו שהכל מאת ה' ואין בזה כלום מכוחו ומיכולתו שלו, כי בלי לומר זאת בקול גדול בחזקה ובתוקף אי אפשר להתגבר על הטבע המעלים ומסתיר את האמת. ואז אחר שהשריש בלבו את האמת, שייך 'ואמרת לפני ה' אלוקיך', שיעמוד לפני ה' ויודה לו, וכעניין האמור בקר"ש ובתפילה, ובמצוות שופר ואמירת מלכיות וזכרונות.

ומוכן לפי זה הטעם לקריאת פרשה זו בשבתות שלפני ראש השנה, כי בפרשה זו מתבאר כל עיקר ויסוד עבודת ראש השנה.

ומה תואמים הדברים בעת עמדנו ביומא דהילולא רבה של מרן אא"ז אדמו"ר זי"ע, שכנודע אחד מענייניו המיוחדים היה עבודת התפילה הנפלאה והמרוממה, ובפרט בתפילה בכח ובגבורה בהתפללו בקול אשר היה נשמע למרחוק, ושמענו מזקן אחד ז"ל שבימי צעירותם היה מחזר לשמוע תפילתו של רבינו לרוב מתיקותה. ובעת ההילולא אשר בשמים מזכירים זכותו, גם עלינו להיזכר ולדבר מזה, ולהתעורר ולהתחזק.

ויהי רצון שנזכה אשר כח תפילתו של מרן זי"ע יהא עומד לעד ולעולמי עולמים לכל ההולכים בדרכיו ומקושרים אליו, ויהיה מליץ יושר בשמים על עם ישראל לישועת פרטית ולישועה כללית בב"א.

